

REDACȚIA
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 70 Lei
Pe 6 luni . . . 35 Lei
Pe 3 luni . . . 18 Lei

Numărul 1.50 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Egală îndreptățire...

— Alte momente referitoare la regimul cultelor —

de Prof. Dr. Alexandru Rusu.

Încă de Sâmbăta trecută s'a ajuns — după știrile din gazete — ca secțiunile Senatului, în simul cărui se găsește reprezentanții diferitelor confesiuni ale țării, să ia în discuție articolul referitor la culte din proiectul de lege al noii Constituții. În jurul lui s'a încins acolo între acești reprezentanți autorizați o mare discuție principiară, care urma să se continue în ședințele de Miercuri și zilele următoare.

În lipsa I. Preasfinției Sale p. m. mitropolit Vasile, care se rezervă, se pare, pentru discuțiile din plenul Senatului, punctul de vedere al bisericii noastre este reprezentat acolo prin episcopii sufragani dela Gherla și dela Lugoj, cari — suntem siguri — au lucrat și lucrează din toate puterile, ca articolul din chestiune să primească încă din secțiuni o redactare corespunzătoare cu interesele țării și ale bisericii noastre.

Când scriem aceste șire și mai ales când vor ajunge să fie citite, se prea poate ca discuțiile referitoare din secțiuni să fie încheiate. Cum însă nu cunoaștem rezultatul lor, dar cu deosebire pentru motivul eă, orice ar fi hotărât aceste secțiuni, hotărîrea cea mare se va aduce în definitiv numai în ședințele publice, nu este prea târziu, să mai atingem câteva momente referitoare la această chestiune.

Dupăcum spuneam și în numărul trecut, adausul referitor la biserica ortodoxă, că adevărat ar avea „întăietatea” față de celelalte culte ale țării, se împotrivesc hotărîrilor adunării naționale dela Alba-Iulia. Se știe anume, că între principiile fundamentale, menite a servi ca temelie a noului stat, Alba-Iulia noastră a proclamat și *principiul egalei îndreptățiri confesionale pentru toate confesiunile din stat.*

Or, principiul acesta intru toate identic cu acela al *deplinei parități confesionale* și care se acopere binișor și prin așa numita „*deopotrivă protecțiune*” din proiectul de Constituție, nu poate admite nici o întăietate a unei religii față de alta. „Egala îndreptățire” dela Alba-Iulia, pusă alături de celalalt mare principiu fundamental, proclamat tot acolo și care se cheamă *deplina libertate autonomă pentru toate confesiunile*, le-au ridicat pe toate la acelaș rang, arătând și prin aceasta, că „înfăptuirea desăvârșită a unui regim curat democratic pe toate terenele vieții publice”, nu este o vorbă deșartă, ci un gând hotărât care trebuie coborît în realitatea vieții noastre de stat modern.

Dar hotărîrile dela Alba-Iulia leagă Ardealul întreg și, prin sancțiunea preainaltă obținută prin decretul-lege, care le confirmă, ele leagă chiar țara întreagă. Așa se explică, credem

noi, că chiar și raportorul noului proiect de Constituție, d. Dissescu, a trebuit să spună, în legătură cu articolul referitor la culte, următoarele: „Acest cuvânt (e vorba de atributul de „dominantă” din vechea Constituție) n'a trecut în noua redacțiune, pentru a înlătura ideea unei supunerii a confesiunii uniților și a altor biserici în Statul României mari. Cuvântul acesta ar slăbi obligațiunea Statului de a garanta tuturor cultelor o *deopotrivă libertate și protecțiune*, întrucât exercițiul lor n'ar aduce atingere ordinii publice”. Și dacă cu toate acestea noul proiect a ținut să mai adaugă, pe lângă constatarea, inofensivă dar de prisos, că „religia ortodoxă este religia majorității Românilor”, și cuvintele referitoare la „întăietatea ei în Stat”, e bine să se știe, că pentru adausul acesta absolut incoerent, d. Dissescu nu găsește nici un cuvânt de motivare, ori măcar de sprijin. El spune numai atât: „Această formulă (cea referitoare la „majoritate”) s'a primit, completându-se cu cuvintele: Are întăietatea în stat”. Că apoi pentru ce s'a completat și cum poate fi susținută această completare, nu se spune cu nici un cuvânt. O spunem însă noi: Pentru că a cerut-o biserica ortodoxă.

A cerut-o, dar n'a motivat-o, fiindcă a simțit și ea că nu există motive, cari să poată sprijini acest adaus, în plină contradicție cu ideea admisă, ori impusă — puțin ne impoartă! — a „protecțiunii celei deopotrivă”. Este prin urmare cu totul inadmisibil, ca acest adaus să rămână. Fără nici o deosebire de partid, parlamentarii ardeleni și cu deosebire parlamentarii bisericilor minoritare, trebuie să ceară deci, cu un singur glas, ștergerea lui.

Ștergerea aceasta nu înseamnă însă decât minimul ce trebuie obținut. Cuvintele unei Constituții trebuie să fie cât se poate mai clare, pentru a nu trebui să se recurgă la interpretări feliurite și de aceea suntem datori să pretindem ca chestiunea „protecțiunii celei deopotrivă” să fie mai bine lămurită. Dupăcum spuneam și în primul articol (Nr. 4) trebuie să cerem deci, ca „*egala îndreptățire*” și „*deplina paritate confesională*” să se înscrie în noua Constituție alături de „*libertatea și protecțiunea cea deopotrivă*” și chiar ca un temei al acestora.

Este un postulat elementar al liniștii confesionale, cerute de binele țării, și de aceea nu putem crede, că el să nu poată fi obținut.

Ar fi o rușine și un desastru!

Ce vor zice Papa și cei o sută? Sub titlul acesta s'a strecurat de curând, după oficiul mitropoliei sibiene, în toate gazetele cari nu pot înghiți biserica noastră, următoarea informație pe cât de tendențioasă pe atât și de stupidă:

„Citim în *Lupta*, că în ziua de Crăciun și-a botezat d. Dr. Vaida Voevod băiatul cel mai mic, actul religios săvârșindu-l P. S. epis-

copul ortodox Nicolae Ivan al Clujului și fiind naș un alt ortodox habotnic, d. I. Pelivan din Basarabia, deși d. Vaida este greco-catolic. N'aduce anul, ce aduce ceasul”.

Or, totul este o minciună sfruntată, plasată în „*Lupta*” de vre-un jidănaș imbecil, retezat abia de curând la perciuni. Adevărul e, că în casa dlui Vaida s'au făcut simultan 2 botezuri, unul — și cel dintâiu — al băiatului dlui Vaida, săvârșit de p. m. episcop Iuliu al Gherlei și al doilea a unei rudeni ortodoxe a dânsului, botezate tot acolo de episcopul Ivan dela Cluj. Și pentru că să fim compleți și pentru a da o dovadă a informațiilor deplin exacte pe cari le deținem, mai amintim că p. m. Ivan nu s'a folosit de apa sfințită de episcopul Hossu, ci a ținut să sfințească o altă apă.. mai pe ortodoxie.

Iată deci, că ceea ce n'a adus anul, n'a adus nici ceasul. După informațiile noastre, d. Vaida este mai departe decât oricând de apele turburi ale ortodoxismului bizantin, pe cari nu le poate limpezi nici o binecuvântare a turburătorului de suflete românești dela Cluj.

Aceasta o zice Papa și — dacă credeți, că e bine s'o adaugem și noi — și cei o sută! Pentru orientare.

Pe marginea unui interview. Ultimul număr (din 4 Febr. c.) al organului de publicitate „*Erdély*” din Alba-Iulia publică un fel de interview cu d. Dr. Angheliescu, ministrul instrucțiunii, în care se atinge și chestia școlilor confesionale. Ea ne interesează în chip deosebit și de aceea ne simțim datori să încreștăm pe scurt declarațiile făcute în cauză de d. ministru.

Problema acestor școli trezește, se pare, fiori în sufletul domnilor dela conducerea învățământului. O cunosc binișor, sunt bine orientate asupra frontului unic ce este în acest punct între toate bisericile de dincoace de Carpați, își dau foarte bine seamă de mizeriile nesfârșite cari sunt pe urma stărilor nelămurite de azi — și cu toate acestea spun că n'au nici un motiv să grăbească o soluție. „Acum se lucrează spune d. ministru — la proiectul școlilor primare. Urmează apoi proiectul de reorganizare a ministerului. Vin apoi școlile secundare. Apoi școlile superioare. Apoi școlile aplicate. Și numai pe urmă școlile *particulare*, între cari și școlile confesionale.

Atrăgându-i-se, în legătură, atențiunea, că *școlile confesionale din Ardeal nu sunt școli particulare* cum sunt cele din regat, cari n'au drept de publicitate, d. ministru ar fi răspuns, ni-se spune, că el „socotește de școală particulară orice școală, ale cărei puteri didactice, nu sunt numite de minister”. Și când s'a insistat de nou asupra caracterului de *publicitate* pe care îl au școlile noastre confesionale, prin faptul că examinează ele singure și dau certificate valabile, d. ministru, ei-că, ar fi spus, că „aceasta n'o poate

s'o facă decât o școală de stat". Dar, firește, a ținut să adaugă numai decât d. ministru: „nici prin minte nu-mi trece să hotărâsc asupra asupra acestor chestiuni, fără a lua contact cu autoritățile bisericești competente" și de aceea le-am chemat și le chiem de nou să vină pentru a putea sta de vorbă în cauză.

Așa a vorbit un ministru al țării, insistând ca aceste lucruri să fie anunțate opiniei publice interesate. Și a vorbit așa — cum nici un simplu revizor școlar nu era iertat să vorbească — acum, după această chestiune s'a agitat la noi timp de 4 ani încheiați și după ce — pe urma trecerii funcționarilor superiori dela directoratul din Cluj la București — ar fi fost timpul suprem ca chiar și dsa să poată fi în curent cu părerile referitoare ale „autorităților bisericești competente". „S'a pus această chestiune — scrie mai nou (3 Ian.) „Infrățirea" din Cluj — în discuția tuturor cercurilor interesate, au discutat-o guvernul, autoritățile confesionale, adunările profesionale, presa" și cu toate acestea d. ministru al instrucțiunii . . . așteaptă încă „autoritățile competente" pentru a sta de vorbă cu ele. Și, pentruca să continuăm pe glasul „Infrățirii", „școlile acestea tânjesc, profesorii duc înainte un martiraj asemenea aceluia de pe vremea împilării maghiare, cu lefurile neprimite de luni întregi" și d. ministru n'are nici o grabă — el poate să aștepte!

Nu, e direct revoltător!

Și totuși — ce timpuri! — nu e voie să te revolți, fiindcă pe urmă rămâi tot tu vinovat și nu cel ce a provocat această revoltă.

Dar, ca note marginale, aiungă deocamdată atâta.

Spicuri.

Revista „Gândirea" din București publică (în nr. sau din 5 Ian. c), sub titlul „Isus în țara mea" un aspru rechizitoriu la adresa bisericii ortodoxe. Autorul, d. NICHIFOR CRAINIC, este un absolvent al facultății de teologie din București și astfel nu ni-se va mai putea aduce învinuirea, că ne scoatem argumentele din ziare „arhizidovești". — Iată ce spune, între altele, d. Crainic, care asamănă biserica ortodoxă cu plugarul care și-a lăsat moșia pârloagă:

„Un singur lucru i-ar sufla o patimă venerabilă: rolul ei național. Dar a-i atribui Bisericii lui Hristos un rol național în sensul acestei dulci minciuni cu care ne leagă mintea manualele de școală, înseamnă a-i suprima pur și simplu caracterul de instituție divină. Venerând-o pentru acest motiv, am tăgădui-o, de fapt, cu desăvârșire. Și chiar de-ar fi avut pe vremuri un asemenea rol, care nu poate fi înțeles decât ca o infiripare de cultură, azi l-a pierdut din mână. Dacă au fost cândva arhierii și preoți și diaconi și meșteri călugări, cari au cioplit cu sacră migală chipul întâi al graiului nostru scris, — împotriva înaintașilor lor ce se mulțumeau cu stearpa slavonă și cu greaca, — nu sunt oare urmașii lor, arhierii Bisericii de azi, aceia cari au stăleit acelaș grai, până l-au desfigurat, în actualele cărți rituale și'n Biblia sinodală? Acum câți-va ani, pe vremea războiului, unul dintre ei s'a dovedit atât de sărac cu creierul, încât dânsul, episcop, a retipărit pentru soldați Visul Maicei Domnului.

„In gândul înaltului prelat, Evanghelia n'a mijit o clipă. De fapt, monopolul pe care și-l atribuie Biserica asupra lui Hristos echivalează cu interdicția lui de-a circula în mijlocul poporului. In parohii n'a ajuns până acum decât doar câte un exemplar din Evanghelia, nu întreagă, ci tipărită în pericope sărbătorești pentru întrebuințarea cultică. Preotul o găngăvește fragmentar, mai mult pe nas decât cu buzele

odată'n sărbătoare, apoi o ascunde cu grijă pe masa altarului, sub maldărul de fuste sacrate al odăjdiilor. Și astfel biserica ne servește un Crist pocit și gângav, care sforăie pe nas cuvinte nedeslușite. Așa va fi predicat marele Fermecător al omenirii, odinioară, sub cerul luminos al Orientului?

„După cum, ca puțință culturală, Biserica nu dă mai mult decât o caricatură a graiului românesc, tot așa, ca putere spirituală, nu dă decât caricatura religiei adevărate. O ironie răzbunătoare așază pe preot, în stima publică și'n rolul său, între moașa comunală și baba descântătoare. Farmecele babei se întrec în efect cu slujbele popei. Iată rezultatul la care a ajuns, prin sine însăși, ortodoxia noastră exclusiv ritualistă. In creierul bisericesc adormit nu s'a oglindit realitatea vieții în mijlocul căreia el era menit să lucreze".

„Influențe primite de pretutindeni au făcut din intelectualitatea noastră un fel de peticărie de metaluri variate, cu atât mai răsunătoare cu cât sunt mai asemenea cu tinicheaua. N'a fost dedesubt o vâlvație care să le mistuie și să le contopească într'un tot organic cu metalul pământului acestuia. Pe deasupra tuturor a răsunat mai asurzitor pripasul francez, cu articole făcute pe gustul nostru încă nesigur. Claritatea franceză a devenit aici superficialitatea românească, spiritul francez a devenit zeflemeaua românească, ironia franceză, cinism și batjocură românească: gintă latină! Și uitând, că latinitate înseamnă catolicitate, ne-am socotit superiori prin disprețul celor sfinte.

„Atitudinea aceasta își află monstruoasa intrupare în politica noastră stearpă și în stărpirea de gând religios".

Și pentruca iubiții frați dela Sibiu să poată fi și mai bine edificați asupra temeiurilor reale ale acestor nemulțumiri, mai cităm din ultimul număr (Ianuarie) al revistei ortodoxe „RENAȘTEREA" din Craiova următoarele două propoziții referitoare la aceasta biserică:

„Și s'o spunem verde nu ne temem (clerul ortodox!) atât de statute (e vorba de statutele noiei asociații eparhiale!), cât ne temem, că o să fim nevoiți a o rupe cu vegetația trecutului, că vom fi smulși din nepăsarea condamabilă de până acum!"

Și iarăși: „A venit vremea lucrului, nu mai putem trăi sub imperiul implacabilului „Fatum" oriental, ca până acum".

Dintr'un apel princiar.

Alteța Sa Regală PRINCIPESA ELENA, moștenitoarea t. onului, a trimis de curând poporului nostru, din Palermo, unde a plecat pentru a a asista la înmormântarea tatălui său, ex-regele Constantin, un duios apel, din care reținem următoarele părți:

Mă adresez întâiaoră poporului nostru, cu dragoste de el, cu setos suflet de jertfă și cu vie grijă pentru pacea, sănătatea și mântuirea lui. . .

Cu nespuse durere am văzut că cel mai greu păs al nostru, e copilul, că pierderea noastră cea mai mare e viața lor, e răirea populației prin mortalitatea copiilor. . . E adevărat, că țara noastră a fost în fruntea tuturor cu nașterile copiilor, dar tot în frunte suntem astăzi cu mortalitatea lor.

Trebuie deci, cu ori ce preț, cu ori ce sacrificii și trudire, să păstrăm și să chivernisim viața copiilor. Această viață e marea zestre a României, și către ea se duce întâiul meu gând de jertfă și de muncă. . .

Drept aceea doresc. . . să ridic în capitala țării un mare spital pentru căutarea și vindecarea copiilor, ori de unde ar veni și ori

ai cui ar fi; doresc apoi să leg de acest așazământ o școală practică de infirmiere și să înființez cât mai multe echipe ambulante pentru asistența sanitară la țară.

Sunt trei opere de osteneală și de nepuse jertfe bănești.

Eu aduc ofrandă grija, nepregetarea și dinarul meu, dar fac un călduros apel și către Țară, către toți câți au și pot să ajute. . .

Fiecare ofrandă, mare sau mică, o socotesc ca o putere cerească pentru păstrarea vieții unui copil.

P. S. Orice danie se va depune la Banca națională a României pentru „Fondul A. S. R. Principesa Elena". Alte lămuriri de Cancelaria Palatului princiar. București. Șoseaua Kiseleff.

Revistă bisericească.

Numărul din 28 Ianuarie al ziarului „L'Osservatore Romano" publică o nouă enciclopedică a sf. Părinte al Romei, dată din prilejul aniversării tricentenare dela nașterea sfântului Francisc de Sales, autorul Filoteei. Din bogăția ei de idei vom da și noi în numărul proxim pe cele mai însemnate.

Episcopatul austriac a dat de curând o energică pastorală împotriva „îmbrăcămintei și a jocurilor imorale". Intre aceste dinjurmă se înșiră cu numele foxtrott, tango, onestep și shimmy, declarând că ele „nu se pot uni cu principiile moralei creștine, sunt grav păcătoase și provocatoare de grea sminteală". Un călduros apel adresat feliuritelor reuniuni de femei și fete, și în primul rând chiar părinților răspunzători de viitorul propriilor copii, încheie puternicul cuvânt al acestui episcopat.

Cu începutul noului an, Colegiul Cardinalilor a numărat 66 membrii, jumătate italieni și jumătate de altă naționalitate. Aceștia din urmă se împart după țări precum urmează: Franța 7, Spania 6, Germania 3, Austria, Polonia, Anglia și Statele Unite câte 2, Ungaria, Cehoslovacia, Belgia, Olanda, Irlanda, Portugalia, Canada și Brazilia câte 1. In Roma rezidează 30. Ordurile călugărești sunt astfel reprezentate: Iezuiții și Dominicanii câte 2, Benedictinii, Piaristii, Redemptoriștii, Salezianii, și canonicii Lateranesi câte 1. După vârstă 9 sunt între anii 80 și 90, 21 între 70 și 80, 21 între 60 și 70, iar restul între anii 50 și 60.

Ultimele evenimente politice de o gravitate extraordinară au îndemnat pe sf. Părinte al Romei să adreseze Cardinalului Pompili un nou cuvânt de pace, invitându-l să îndemne pe credincioși să se roage lui Dumnezeu ca să salveze omenirea de noui flageluri și să aducă popoarele și guvernele la sentimente de frăție și dragoste. — Indemnul Papei ne privește pe toți.

Pentru completarea eparhiilor ortodoxe vacante din vechiul regat se va întruni în curând marele colegiu electoral. Trei sunt aceste eparhii, a Buzăului, a Dumării de jos și eparhia de nou înființată a Bălților (Basarabia), și la fiecare aspiră câte 2—3 candidați. In numărul viitor sperăm să putem da numele noilor aleși.

In numărul din 5 Ianuarie al ziarului „Dumineața", arh. Scriban publică o lungă dare de seamă asupra feliuritelor încercări de uniificare bisericească din lumea întreagă. E vorba de gândul unor apropieri între nenumăratele secte protestante, cari încep să-și dea seamă, că fărâmițându-se necontentit nici la un caz nu mai pot revendica pentru sine proprietatea

universalității faptice cerute de întemeietorul bisericii. Și dacă între aceste secte protestante, cari sunt cu sutele, găsim mereu amestecate și bisericile ortodoxe, care de care mai autocefale, înseamnă numai că aceste biserici sunt stăpânite, se vede, de acelaș sentiment al propriei insuficiențe ca și suratele protestante. Dar, ori cum ar fi, este un semn al vremii, pe care ținem să-l subliniem cu putere.

Gazetele anunță, că guvernul nostru ar fi făcut noi demersuri pe lângă guvernul iugoslav, care refuză înființarea unei episcopii ortodoxe române în Macedonia sârbească. Această episcopie ar avea sub autoritatea ei toate bisericile și școlile și astfel înființarea ei are o deosebită importanță națională. Chiar de aceea nu avem mari nădejdi că se va putea face în curând. Pentru a o avea, mai credem că va trebui reînviată ideea catolizării acestor Români ortodoxi.

Afară de așa numita „Biserică vie“, prima formațiune sovietică pe terenul bisericesc, s'au format în timpul din urmă și alte grupări religioase rusești, care de care mai violentă și mai gata de-a introduce reformele cerute de spiritul bolșevic în viața bisericească a țării. Una dintre acestea se numește: „Biserica liberă muncitorească“ și programul ei e susținut cu putere de marele jurnal „L'izvestija“ din Moscova. O altă grupare este apoi așa numită „Biserica rusă populară“, organizată în regiunea Vologdei (Rusia nordică). — Că ce va ajunge astfel biserica veche ortodoxă a Rusiei, o știe bunul Dumnezeu.

Pentru viața catolicismului din Australia este de mare importanță un decret mai nou al Propagandei, prin care la Tahiti se înființează o nouă prefectură apostolică concretizată misionarilor de Sacré-Coeur. Acelaș decret a concretizat vicariatul apostolic din Kimberley misionarilor Salezieni.

Săptămâna trecută a fost introdusă în basilica vaticană monumentală statuie a Papei Pius al X-lea, un bloc de marmoră de 18 tone. Inaugurarea ei se va face din partea sf. Părinte cu mari serbări, în luna viitoare.

Săptămâna politică.

Partidele de opoziție n'au putut ajunge la acordul dorit. A rămas deci ca și până când se va putea găsi temeiul comun al unei înțelegeri să lupte fiecare pentru realizarea obiectivului comun: răsturnarea guvernului.

— Un comunicat al partidului țărănist, dat după eșuarea acordului, ne spune, că motivul neînțelegerii a fost chestia unui program „care să garanteze izbânda“. Țărăniștii se gândesc, se vede, și la acte de violență, pe cari celelalte partide n'au voit să le admită, înțelegând să ducă lupta și afară de parlament numai pe temeiul legal.

— Indemnat, probabil, de acest eșec al unificării acțiunii opoziționale, guvernul a hotărât să grăbească lucrările din secțiuni referitoare la proiectul de Constituție. E vorba ca prin 20 Februarie să înceapă deja în plen discuția generală, care s'ar continua apoi cam până pe la mijlocul lui Martie.

— Este deci sigur, că sesiunea ordinară va fi prelungită peste ziua de 28 Februarie. La început e vorba să se prelungească numai eu o lună, până la 1 Aprilie, dar vor urma apoi altele așa că lucrările parlamentare se vor continua cam până prin 15 Mai c. Afară de Constituție și buget ar fi să se voteze adevă-

și reforma administrativă, autonomia Cfr., privilegiul nou al Băncii naționale, Creditul industrial, naționalizarea Reșiței ș. a.

— Pe zilele de 25—7 Februarie s'a fixat o nouă alegere de deputat la Ighiu (Alba de Jos), în locul dlui Al. Vaida Voevod validat, fără voia lui, pentru Sasca. De aceea nu-i eschis să candideze de nou față de liberalul d. Petre Meteș, prefectul Clujului.

— Contrar tuturor așteptărilor și cu toate eforturile extraordinare făcute de aliați, Turcii au refuzat să semneze tratatul de pace dela Lausanne. Vor urma deci aproape sigur noi lupte între Greci și între Turci și aceste vor provoca intervenția Angliei contra Turciei. Chestia Mossul deschide deci perspectiva unui viitor foarte tulbure pentru întreg Orientul.

— Nici la Memel nu este situația mult mai bună. Aliații au trimis un ultimatum la Kowno, invitând guvernul lituanian să evacueze până ieri, Vineri, regiunea Memel de elementele armate. Și nu-i multă nădejde ca acest guvern să cedeze.

Știri mărunte.

Prințul Moștenitor Carol la Vatican. O telegramă din Roma anunță, că A. S. R. Principele Moștenitor Carol al României a făcut săptămâna trecută o vizită Papei Pius al XI-lea. Alteța Sa Regală a vizitat apoi pe Cardinalul secretar de stat Petru Gasparri.

Din lăsământul literar al episcopului Radu. Cu multă bucurie aflăm, că o parte din predicile bine gândite ale regretatului episcop Demetriu Radu va fi scoasă la lumină, ajungând în curând la tipar. Până la Paști neapărat vor fi puse în vânzare. Prefața a scris-o pâr. episcop Alexandru al Lugojului, un mare admirator al talentului oratoric de care dispunea regretatul episcop. Cartea va avea peste 40 de predici, formând întâiul volum din „Viața și operele episcopului Dr. Demetriu Radu“.

Locale. Măine, Dumineca lăsăturii de carne, va predica în catedrală pâr. Dr. Ioan Coltor profesor de teologie, iar Luni, Trei sfinți, pâr. Ștefan Pop, profesor al liceului de băeți.

— Producțiunea teatrală, dată Sâmbăta trecută din partea Reuniunea comercianților, industrieșilor și meserieșilor din Cluj a umplut sala de gimnastică a liceului cu un public deplin mulțumit cu prestațiile tinerilor amatori. S'a jucat piesa „Vicleniile lui Scapin“ de Molière. După producție a urmat dans, care a fost foarte animat.

— Marția trecută s'a prăznuit și la noi aniversara unirii principatelor române. După liturghia solemnă din catedrală, școlile Blajului au aranjat în sala de gimnastică o frumoasă serbare cu puncte de declamări, cor și orchestră. Vorbirea ocazională a ținut-o prof. Ioan Pop-Zăicani dela liceul de fete.

— Luni, în ziua de Trei-sfinți, la orele 10 se va da în sala de gimnastică a liceului un matineu școlar al liceului de băeți, iar sara se va ținea obișnuitul „Bal filantropic“ în favorul „Fondului elevilor bolnavi“.

Serbări culturale. Sub egida „Asociațiunii noastre din Sibiu“ se vor aranja acolo mâine Duminecă 11 Febr. c. mari serbări culturale. Centrala Caselor naționale din București va ținea cu acest prilej o grandioasă șezătoare culturală, iar Reuniunea femeilor române din Sibiu va aranja în onoarea acestora o „Serată dansantă“.

Date interesante. În legătură cu mișcările studențești, cari au provocat închiderea tuturor universităților noastre pe tot restul anului școlar, socotim a fi de interes să dăm și noi după Ziarul „Michel“ următoarele date re-

feritoare la proporția Evreilor în singuraticele state europene: Svedia și Norvegia au câte un 1 Evreu la 7500 locuitori, Spania la 6200 loc; Anglia la 800, Franța la 450, Belgia la 420, Serbia la 120, Italia la 80, Bulgaria la 78, Rusia la 76, Germania la 63, Austria la 23, Turcia (cu Palestina) la 21, Ungaria la 16, Polonia la 13 și România are deosebita fericire de-a fi în fruntea tuturor cu câte 1 Evreu la 7 locuitori.

Curs de cantori. La 15 Martie c. se va deschide aici în Blaj un curs de cantori (cântăreți bisericești), care va ținea acum 3 luni, până la 15 Iunie, urmând ca la toamnă să fie întregit cu un al doilea curs tot de 3 luni. Ceice vor dovedi la amândouă progres mulțumitor vor primi apoi scrisori de cantori (diplome). Condițiile de primire sunt: 18 ani trecuți, cel puțin 4 clase primare, dovadă de bună purtare și glas curat. Cererile sunt a se trimite P. V. Consistor în Blaj.

Fondul „Vasile Lucaciu“. Intr'un număr mai nou al ziarului „Universul“ citim următoarele: „Pe listele de subscripție deschise din inițiativa I. P. Sale Mitropolitul Suciului, pentru ridicarea unui monument în Capitală regretatului Vasile Lucaciu, s'a adunat până acum suma de 23,280 lei, din care 10,000 dați de Senat.“

† Pâr. Alexandru Muthu, parohul nostru din Bobohalma (arhidieceză), s'a stins la 29 Ianuarie c. în anul 63 al vieții și 35 al profeției sale ointite. — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul „Unirii“.

B. Cluj. Mulțumim de informațiile date în cauză. Le-am utilizat, dupăcum vedeți, la alt loc. Să nu vă faceți însă iluzii. Cei-ce au reprodus cu atâta aviditate prostiile „Luptei“, puteți fi siguri, nu vor reproduce nici un șir din scrisul nostru care cuprinde adevărul. Aceasta nu intră în obiceiurile acelor cari față de noi n'au decât cuvinte de hulă.

M. Sibiu. Aveți dreptate. Numărul mai nou, care se ocupă iarăși pe larg de cele scrise de noi, este o nouă dovadă, că părerile celor „câțiva bieți clarissimi“ au și ele cel puțin atâta greutate ca cele emise dela înălțimea unei tribune oficioase dela DVoastră. Dar aceasta numai în trecut. Principalul e, că cu cele publicate în „Le Temps“ referitor la enciclica Papei se face o nouă escrocherie. Scrisul lui „Le Temps“ s'a întemeiat pe o versiune greșită și tendențioasă a pasajului din chestiune a scrisorii papale și acest ziar a fost cel dintâiu, care a doua zi a retractat cele spuse în ajun pe temeiul unor informații greșite. Decât aceasta, firește, nu mai interesează pe abili DV. gazetari, fiindcă, de, atunci nu mai au nici un temei de atac. Și altfel cum ar fi putut să-și plaseze adorabila „compătimită“ la adresa „șefului creștinătății“, care — se vede treaba — îl concurează foarte serios pe ecumenicul frate dela Bizanț. Cât pentru DVoastră, citiți, Vă rugăm, încă odată pasajul referitor în numărul nostru de Crăciun și veți vedea singuri, că acuzele acestea sunt lipsite de orice temei.

T. Ardușat. Corespondența particulară ne face chieltuială și de aceea Vă rugăm pe această cale să ne dați date concrete. Pe generalități nu ne putem întemeia. Acestea e bine să le cunoască și Ordinariatul, ba înștiințarea lui o socotim chiar necesară. — Foaia Vi-se trimite, la dorință, de nou, dar Vă rugăm să plătiți cât mai curând și pe anul curent.

M. Blaj. Chităm cu plăcere abonamentul pe 1923 și Vă mulțumim din inimă pentru suprasolvire. Să dea Dumnezeu că pilda DV. să fie imitată de cât mai mulți.

N. Aiud. Parohia Miraslău este în rând pe anul 1922. Pentru viitor se va trimite numai pe adresa DV. la Aiud.

Of. parohial. Piscolt. Achitat până în 31 VIII 1923. Ch. Damsuș. Aranjat până la 30 Apr. 1923.

Anunț de licitare.

Doritorii de a lua în întreprindere facerea iconostasului și pictatul bisericii gr.-cat. din Ibănești, protopopiatul Reghin, sunt rugați a se prezenta la licitarea ce se va ținea la 18 Februar 1923, ora 2 p. m. în școala gr. cat. din Ibănești.

Deslușiri amănunțite se dau la oficiul parohial gr.-cat. din Ibănești.

Ibănești, la 24 Ianuarie 1923.

Dumitru Mateiu
curator primar.

Leon Târnavan
adm. paroh. int.

„PATRIA“, bancă pentru Credit, Comerț și Industrie, societate anonimă, Blaj.

CONVOCATOR.

P. T. Domnii acționari ai institutului „PATRIA“, bancă pentru Credit, Comerț și Industrie, societate anonimă, Blaj, se invită cu onoare — în sensul §. 12 și următorii din statute — la a XXXVII-a (treizeci și șaptea) adunare generală ordinară, care se va ține în Blaj Duminecă în 4 Martie st. n. a. c. la 10⁰⁰ ore în localul institutului.

Obiectele sunt:

1. Raportul consiliului de administrație, raportul comitetului de cenzori, bilanțul și darea absolutului.
2. Distribuirea profitului curat și a sumei destinate spre scopuri culturale și de binefacere.
3. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1923.
4. Alegerea Consiliului de administrație.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunare, sunt rugați a-și depune la cassa institutului resp. la cassa filialei din Teiuș acțiunile și eventual documentul de plenipotență până la 3 Martie la 12 ore din zi. Depunerea acțiunilor resp. a plenipotențelor spre acest scop se poate face și la „Albina“ filiala Cluj, în acest caz însă cel mult până Joi în 1 Martie anul curent st. n.

Blaj, la 6 Februar 1923.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dr. Isidor Marcu m. p.
președinte.

Muntean m. p.
director executiv.

Bilanțul pe anul al XXXVII-lea 1922.

Active.	Conto Bilanț.	Pasive.	
Cassa: numărar	377,421.71	Capital de acții	6,000,000.—
bon de cassă	97,908.—	Fond de rezervă	1,500,000.—
Bon la Postsparkassa	8,181.85 = 483,511.56	„ penzie	275,000.—
Realități: casele și mag. inst.	750,000.—	„ pentru amortizarea investițiilor	500,000.—
Investiriile fabr. „Vulcan“	950,000.— = 1,700,000.—	„ I. M. Moldovan	5,000.— = 2,280,000.—
Efecte	1,596,575.—	Depuneri	13,480,112.72
Acții la bănci	563,500.— 2,160,075.—	Reescompt	3,306,447.98
Efectele fondului de penzie	143,175.—	Diverse conturi creditoare	2,832,946.51
„ „ I. M. Moldovan	4,500.— = 2,307,750.—	Interese anticipate	295,224.—
Escompt	10,084,140.48	Dividende neridicate	17,028.50
Conto Curent	8,734,557.91	Profit curat	679,856.—
Hipotecar	849,589.—		
Mărfuri	2,050,454.27		
Diverse conturi debitoare	536,912.49		
Mobilier	30,000.—		
Capital restant (ratele II—V)	2,114,700.—		
	<u>28,891,615.71</u>		<u>28,891,615.71</u>

Esșite.	Conto Profit și Pierderi.	Intrate.	
Interese după depuneri capitalizate	543,707.64	Interese Escompt	729,963.79
„ „ ridicate	17,967.20	de Cto Curent	698,419.27
„ reescompt	240,383.91	Efecte	100,967.50
„ după ratele acționarilor	2,851.20 = 804,909.95	Hipotecar	78,677.30 = 1,608,027.86
Salare	330,660.—	Chirie	5,790.—
Spese curente	118,739.35	Proviziune	150,741.77
Marce de prezență	16,010.—	Din vânzarea produselor fabricii de cărămizi	505,721.40
Fracht și porto	180,438.37	„ materialului de const. și combustibil	171,424.22
Contribuție, și comp. de timbru	423,839.34	„ mărfurilor din prăvălie	112,747.76 = 789,893.38
Profit curat	679,856.—		
	<u>2,554,453.01</u>		<u>2,554,453.01</u>

Blaj, la 6 Februarie 1923.

Muntean m. p.
director executiv.

Petru Țiucra-Priveagul m. p.
șef-contabil.

Consiliul de administrație.

Dr. Isidor Marcu m. p. Dr. E. Doctor m. p. Dr. V. Macaveiu m. p. A. C. Domșa m. p. Al. Pop m. p.
președinte. v.-președinte.

V. Suci m. p. Dr. D. Sabo m. p. Dr. Ionel Pop m. p. Dr. George Borșan m. p. ing. Ioan F. Negruțiu m. p.
Emil Negruțiu m. p. Eugen Nicola m. p.

S'a revăzut și găsit în consonanță cu registrele.

Blaj, la 6 Martie 1923.

Dr. Ambrosiu Chețianu m. p. Augustin Caliani m. p. Traian German m. p. Valer Suci m. p.
președinte

Dr. Traian Denghel m. p. Flaviu C. Domșa m. p. Adrian Oțoiu m. p.

Comitetul de cenzori.

Raportul comitetului de cenzori.

Onorată adunare generală!

Comitetul de cenzori, în conformitate cu legea comercială, a revidiat cassa institutului, efectele, obligațiunile hipotecare, împrumuturile cambiale și de Cont-Curent și a revăzut cărțile de contabilitate. A examinat depozitele de mărfuri, s'a convins despre buna lor păstrare și că inventarul lor este real. A cenzurat bilanțul anului 1922 și contul profitului și pierderilor, și le-a găsit în consonanță cu registrele institutului. A constatat, că împărțirea profitului curat este în conformitate cu statutele.

În baza acestora propune: aprobarea bilanțului, primirea proiectului referitor la împărțirea venitului curat și darea absolutului atât consiliului de administrație, cât și comitetului de cenzori.

Blaj, la 6 Februarie 1923.

Dr. Ambrosiu Chețianu m. p.
președinte.

Dr. Traian Denghel m. p.
notar.